

LIETUVOS KARIUOMENĖS VADAS

ĮSAKYMAS DĖL LIETUVOS KARIUOMENĖS REIKALAVIMŲ ORLAIVIŲ TECHNINĖS PRIEŽIŪROS MOKYMO ORGANIZACIJOMS PATVIRTINIMO

2022 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos aviacijos įstatymo 9 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdamas į Lietuvos kariuomenės orlaivių tinkamumo skraidyti reikalavimų įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos kariuomenės vado 2020 m. birželio 12 d. įsakymu Nr. V-691 „Dėl Lietuvos kariuomenės orlaivių tinkamumo skraidyti reikalavimų ir Lietuvos kariuomenės orlaivių tinkamumo skraidyti reikalavimų įgyvendinimo plano patvirtinimo“, 1.12 papunktį,

t v i r t i n u Lietuvos kariuomenės reikalavimus orlaivių techninės priežiūros mokymo organizacijoms (pridedama).

Lietuvos kariuomenės vadas

gen. lt. Valdemaras Rupšys

Dokumentas pasirašytas elektroniniu
parašu

PATVIRTINTA
Lietuvos kariuomenė
2022-12-12 Nr. V-1677
Lietuvos kariuomenės vado

2022 m. d. įsakymu Nr.

DOKUMENTO VALDYMAS

DOKUMENTO DERINIMAS IR TVIRTINIMAS

Lentelėje nurodyti asmenys, kurie parengė, derino ir patvirtino dokumentą:

Leidimo Nr.	Institucija	Įgaliotas asmuo	Data, įsakymo Nr.
	Parengė Lietuvos kariuomenės kanceliarijos Lietuvos karinės aviacijos administracija	Direktorius	2-12

**LIETUVOS KARIUOMENĖS
REIKALAVIMAI ORLAIVIŲ TECHNINĖS
PRIEŽIŪROS MOKYMO
ORGANIZACIJOMS
LTMAR 147**

DOKUMENTO PAKEITIMŲ REGISTRACIJA

Leidimo numeris	Data	Statusas	Pakeisti puslapiai ar skyriai
1.0	2022-12-12	Pirmas leidimas	

LEIDIMO NUMERIO PAKEITIMO TVARKA

Leidimo numeris turi tokią konfigūraciją: **Leidimas X.Y**

X reikšmė keičiama po **esminio** dokumento pakeitimo.

Y reikšmė keičiama po **neesminio** dokumento pakeitimo.

PASTABOS

1. LTMAR 147 remiasi LTMAD 1 nustatytais apibrėžimais.
2. LTMAR 147 nurodytos formos yra LTMAR formos dokumente.
3. LTMAR 147 naudojami terminai „techninės priežiūros mokymo organizacija“ ir „MTO“ suprantamos kaip jau patvirtintą arba siekianti patvirtinimo pagal LTMAR 147 techninės priežiūros mokymo organizacija. Visos šiame dokumente nuorodos „MTO“ suprantamos kaip „patvirtinta techninės priežiūros mokymo organizacija“, kuri jau turi LTMAR 147 patvirtinimą.

TURINYS

TURINYS	4
A SKYRIUS. TECHNINIAI REIKALAVIMAI	5
A POSKYRIS. BENDROJI DALIS	5
B POSKYRIS. REIKALAVIMAI MOKYMO ORGANIZACIJAI	6
C POSKYRIS. PATVIRTINTAS PAGRINDINIO MOKYMO KURSAS	12
D POSKYRIS. ORLAIVIO TIPO MOKYMO KURSAS / MOKOMOSIOS UŽDUOTYS	13
B SKYRIUS. LKAA DARBO TVARKA	14
A POSKYRIS. BENDROJI DALIS	14
B POSKYRIS. PATVIRTINIMO SUTEIKIMAS	16
I priedėlis. Pagrindinio mokymo kurso ir minimalaus praktinio mokymo trukmė	18
II priedėlis. LTMAR 11 FORMA. MTO patvirtinimo pažymėjimas	19
III priedėlis. Mokymo baigimo pažymėjimų pavyzdžiai	21
LTMAR 147 pakeitimų registracija	23

A SKYRIUS. TECHNINIAI REIKALAVIMAI

A POSKYRIS. BENDROJI DALIS

147.A.05 Taikymo sritis

Šiame skyriuje nustatomi reikalavimai, kuriuos turi atitikti mokymo organizacija, siekianti patvirtinimo mokyti ir egzaminuoti specialistus pagal LTMAR 66.

147.A.10 Bendrosios nuostatos

Orlaivių techninės priežiūros mokymo organizacija (toliau - MTO) yra organizacija arba jos dalis, turinti juridinio asmens statusą.

147.A.15 Paraiška

- (a) Patvirtinimo paraiška arba esamo patvirtinimo pakeitimo paraiška pateikiama LKAA jos nustatyta tvarka užpildžius atitinkamą formą.
- (b) Patvirtinimo arba pakeitimo paraiškoje pateikiama ši informacija:
 1. registruotas pareiškėjo pavadinimas ir adresas;
 2. organizacijos, prašančios suteikti patvirtinimą ar padaryti pakeitimą, adresas;
 3. numatyta patvirtinimo apimtis arba numatytas patvirtinimo apimties pakeitimas;
 4. atsakingo vadovo pavardė ir parašas;
 5. paraiškos data.

B POSKYRIS. REIKALAVIMAI MOKYMO ORGANIZACIJAI

147.A.100 Mokymo organizacijos patalpoms taikomi reikalavimai

- (a) Mokymo organizacijos įrangos apimtis ir struktūra turi užtikrinti apsaugą bet kokiomis oro sąlygomis ir tinkamą mokymą bei egzaminavimą.
- (b) Teoriniam mokymui ir egzaminų laikymui turi būti skirtos uždaros ir nuo kitų organizacijos patalpų ir įrenginių atskirtos patalpos:
 1. maksimalus mokinių/klausytojų (toliau - klausytojas), dalyvaujančių bet kurių mokymo kursų teoriniuose užsiėmimuose, skaičius turi atitikti efektyvaus mokymosi sąlygas;
 2. egzaminams skirtos patalpos turi būti tokio dydžio, kad egzaminų metu nė vienas iš klausytojų negalėtų įskaityti kito klausytojo dokumentų ar matyti jo kompiuterio ekrano.
- (c) Kaip numatyta [LTMAR 147.A.100\(b\)](#), patalpos turi būti tokio dydžio, kad nebūtų atitraukiamas klausytojų dėmesys nuo mokymosi ar egzaminų ir nebūtų sudaryta nepatogumų.
- (d) Pagrindinio mokymo kurso metu praktiniams užsiėmimams pagal numatytą programą turi būti skirtos nuo mokymo patalpų atskirtos dirbtuvės ir (arba) techninės priežiūros įranga.
- (e) Orlaivio tipo mokymo kurso arba mokomųjų užduočių atlikimo metu turi būti skirta atitinkamo orlaivio įranga pagal [LTMAR 147.A.115\(d\)](#).
- (f) Maksimalus klausytojų, dalyvaujančių bet kokio mokymo kurso praktiniame užsiėmime, skaičius neturi viršyti 15 kiekvienam instruktoriui arba vertintojui.
- (g) Mokymo personalui bei teorinių žinių ir praktinio parengimo egzaminuotojams (vertintojams) turi būti skirtos tinkamos patalpos, kuriose jie galėtų patogiai ir netrukdomi pasiruošti darbui.
- (h) Patikimam egzaminų rezultatų ir dokumentacijos saugojimui turi būti numatytos atitinkamos patalpos. Saugojimo patalpos aplinkos sąlygos turi būti tokios, kad dokumentai, [LTMAR 147.A.125](#) punkte numatytu laikymo laikotarpiu, išliktų geros būklės. Siekiant užtikrinti reikiamą patalpos saugumą, ji gali būti įrengta mokymo organizacijos patalpose. Šio punkto reikalavimai taip pat taikomi ir kitoms saugojimo priemonėms (pvz. elektroninėms).
- (i) Turi būti sudaryta galimybė naudotis techninės literatūros, atitinkančios dėstomo kurso lygį ir mokymo apimtį, biblioteka.

147.A.105 Reikalavimai personalui

- (a) MTO paskiria atsakingą vadovą, kuriam suteikti reikiami įgaliojimai rūpintis MTO finansavimu ir užtikrinti LTMAR 147 numatyto mokymo proceso reikalavimų vykdymą. Atsakingas vadovas turi:
 1. užtikrinti, kad būtų prieinami visi techninės priežiūros mokymui pagal [LTMAR 147.A.130\(a\)](#) nuostatas ir MTO patvirtinimui reikalingi išteklių;
 2. parengti ir įgyvendinti [LTMAR 147.A.130\(b\)](#) nustatytą kokybės politiką;
 3. įrodyti, kad iš esmės išmano LTMAR 147 reikalavimus.

- (b) Turi būti paskiras asmuo ar asmenų grupė, atsakingas(-a) už MTO numatytų LTMAR 147 reikalavimų vykdymą. Šis asmuo(-ys) turi būti atskaitingas MTO atsakingam vadovui. Šis asmuo arba asmenų grupės vadovas gali būti ir atsakingas vadovas, tačiau tik tuo atveju, jei jis vykdytų [LTMAR 147.A.105\(a\)](#) numatytus reikalavimus.
- (c) MTO turi paskirti / pasitelkti pakankamai personalo, kad galėtų planuoti / atlikti teorinį ir praktinį mokymą bei vykdyti teorinių žinių egzaminavimą ir praktinio pasirengimo vertinimą, kaip numatyta MTO patvirtinime.
- (d) Nukrypstant nuo [LTMAR 147.A.105\(c\)](#), praktiniam rengimui ir vertinimui gali būti pasitelkti kitos mokymo organizacijos dėstytojai, jeigu pastarajai buvo pavesta atlikti praktinį parengimą ir vertinimą.
- (e) Jeigu asmuo atitinka [LTMAR 147.A.105\(f\)](#) išdėstytus reikalavimus, jis gali dirbti teorinės dalies dėstytoju ir praktinio parengimo instruktoriumi ir (arba) teorinių žinių egzaminuotoju bei praktinio parengimo vertintoju.
- (f) Teorinės dalies ir praktinio parengimo dėstytojo (instruktoriaus) ir egzaminuotojo (vertintojo) patirtis bei kvalifikacija nustatoma atsižvelgiant į LKAA nustatytus kriterijus arba laikantis su LKAA suderintos tvarkos ar standarto.
- (g) Teorinių žinių ir praktinio rengimo egzaminuotojai (vertintojai) turi būti įrašyti į MTO žinyną kaip pripažintas MTO personalas.
- (h) Teorinės dalies dėstytojai ir egzaminuotojai turi ne rečiau kaip kas 24 mėnesius dalyvauti šiuolaikinių technologijų, praktinių gebėjimų, žmogiškojo veiksnio ir naujausių mokomojo bei egzaminuojamo dalyko dėstymo metodų kvalifikacijos kėlimo kursuose.

147.A.110 Įrašai apie teorinės dalies ir praktinio rengimo dėstytojus bei egzaminuotojus

- (a) MTO privalo saugoti įrašus apie visus dėstytojus ir teorinių žinių egzaminuotojus bei praktinio parengimo vertintojus 5 metus po jų darbo nutraukimo ar išėjimo iš MTO. Šie įrašai turi apimti tų asmenų patirtį ir kvalifikaciją, mokymosi eigą ir baigtus papildomus mokymus.
- (b) Visų dėstytojų ir teorinių žinių bei praktinio parengimo egzaminuotojų (vertintojų) kompetencija turi būti patvirtinta raštiškai.

147.A.115 Mokymo priemonės

- (a) Visose mokymo klasėse turi būti tinkamos vaizdinės priemonės, kad klausytojai iš bet kurios klasės vietos galėtų nesunkiai įskaityti / įžiūrėti rodomą tekstą / brėžinius / diagramas ir paveikslėlius.

Vaizdinėse priemonėse turi būti naudojama interaktyvi vaizdinio mokymo įranga, kuri padėtų klausytojams suprasti dėstomo dalyko medžiagą, jeigu manoma, kad ši įranga tinkama tokiam tikslui.

- (b) Pagrindiniam mokymui skirtos dirbtuvės ir (arba) techninės priežiūros įranga pagal [LTMAR 147.A.100\(d\)](#) turi būti aprūpintos visais įrankiais ir prietaisais, reikalingais mokyti pagal patvirtintą mokymo kurso apimtį.
- (c) Pagrindiniam mokymui skirtos dirbtuvės ir (arba) techninės priežiūros įranga pagal [LTMAR 147.A.100\(d\)](#) turi būti aprūpintos pakankamu orlaivių, variklių, orlaivių mazgų ir avionikos kiekiu.

- (d) Orlaivių tipo mokymo kursus pagal [LTMAR 147.A.100\(e\)](#) rengiančios organizacijos turi suteikti galimybę pasinaudoti atitinkamo tipo orlaiviais. Galima naudoti vaizdinio mokymo įrangą, jeigu tik ji užtikrina tinkamą mokymo lygį.

147.A.120 Techninės priežiūros mokymo medžiaga

- (a) Mokymo kursų medžiaga turi būti pateikta klausytojams ir turi atitikti:
1. atitinkamos MAML kategorijos ar pakategorės LTMAR 66 nurodytą pagrindinio mokymo planą;
 2. atitinkamos MAML kategorijos ar pakategorės LTMAR 66 nurodytą orlaivio tipo mokymo kursų turinį.
- (b) Klausytojams turi būti sudaryta galimybė naudotis bibliotekoje esančia techninės priežiūros dokumentacija ir kita technine informacija, kaip nurodyta [LTMAR 147.A.100\(i\)](#).

147.A.125 Įrašai

MTO privalo saugoti visus įrašus apie kiekvieno klausytojo mokymą, egzaminus ir įvertinimą ne mažiau kaip 20 metų nuo klausytojo atitinkamo mokymo baigimo.

147.A.130 Mokymo tvarka ir kokybės kontrolės sistema

- (a) MTO turi nustatyti mokymo tvarką, atitinkančią LKAA ir LTMAR 147 nustatytus reikalavimus, bei užtikrinančią tinkamą mokymo lygį.
- (b) MTO turi įdiegti kokybės kontrolės sistemą, susidedančią iš:
1. nepriklausomo audito, kontroliuojančio mokymo lygį, teorinių žinių ir praktinio rengimo egzaminų (vertinimų) vientiesumą ir mokymo turinio atitikimą bei tinkamumą;
 2. sistemos, užtikrinančios nepriklausomo audito išvadų perdavimą [LTMAR 147.A.105\(a\)](#) nurodytiems asmenims ir galiausiai MTO atsakingam vadovui, galintiems, jeigu reikia, atlikti reikiamus pakeitimus.

147.A.135 Egzaminai

- (a) Egzaminuotojai turi užtikrinti, kad visų egzaminų klausimai būtų saugomi patikimai.
- (b) Jeigu nustatoma, kad bet kuris klausytojas teorinių žinių egzamino metu bando apgaudinėti arba turi su egzaminuojamu dalyku susijusius dokumentus, kurie nėra egzaminų dokumentų arba su jais susijusios leistinos dokumentacijos dalis, klausytojas turi būti pašalintas iš egzamino. Šiuo atveju klausytojas gali perlaikyti egzaminą praėjus ne mažiau kaip 12 mėnesių nuo šio įvykio, nebent LKAA nurodė kitaip. Apie pašalinimą iš egzamino per 1 mėnesį turi būti pranešta LKAA nurodant su pašalinimu susijusias aplinkybes, reikalingas galimam tyrimui.
- (c) Jeigu nustatoma, kad teorinių žinių egzamino metu egzaminuotojas pateikia klausytojui atsakymus į egzamino klausimus, egzaminuotojas turi būti nušalintas nuo šio darbo, o teorinių žinių egzaminas paskelbtas negaliojančiu. Apie šį įvykį per 1 mėnesį turi būti pranešta LKAA.

147.A.140 MTO žinynas

- (a) MTO turi pateikti žinyną, kuriame aprašyta MTO, jos darbo tvarka ir nurodyta ši informacija:
1. MTO atsakingo vadovo pasirašytas pareiškimas, kad šis MTO žinynas ir visos kitos susijusios tvarkos ar žinynai nustato, kad MTO atitinka LTMAR 147 reikalavimus ir atitiks juos visą laiką. Kai atsakingas vadovas nėra vyriausiasis vykdomasis pareigūnas arba struktūrinio vieneto vadas, pareiškimą turi pasirašyti vyriausiasis vykdomasis pareigūnas / struktūrinio vieneto vadas;
 2. [LTMAR 147.A.105\(b\)](#) nurodyto personalo pareigybė, vardas ir pavardė.
 3. 2 punkte paminėto personalo pareigos ir atsakomybė, įskaitant klausimus, kuriuos šis personalas MTO vardu gali spręsti su LKAA.
 4. MTO struktūros schema, kurioje būtų apibrėžta 2 punkte nurodyto personalo atsakomybė;
 5. dėstytojų ir teorinių žinių bei praktinio rengimo egzaminuotojų (vertintojų) sąrašas;
 6. bendras paskaitų ir egzaminavimo patalpų, esančių kiekvienu MTO patvirtinimo pažymėjime nurodytu adresu ar kitoje vietoje sąrašas, jeigu to reikalaujama [LTMAR 147.A.145\(b\)](#);
 7. patvirtinimo pažymėjime nurodytų leistinių mokymo kursų sąrašas;
 8. MTO žinyno pakeitimo tvarka;
 9. MTO mokymo tvarka, kaip reikalaujama [LTMAR 147.A.130\(a\)](#);
 10. techninės priežiūros mokymo kontrolės būdas, kaip reikalaujama [LTMAR 147.A.145\(c\)](#), jeigu mokymas ir teorinių žinių bei praktinio rengimo egzaminai (vertinimai) vyksta kitose patalpose, nei reikalaujama [LTMAR 147.A.145\(b\)](#);
 11. patalpų sąrašas pagal [LTMAR 147.A.145\(b\)](#);

12. MTO mokymo ir egzaminavimo procese numatomų pasitelkti ir dalyvaujančių organizacijų sąrašas, jeigu reikia, pagal [LTMAR 147.A.145\(d\)](#).
- (b) MTO žinyną ir jo pakeitimus turi patvirtinti LKAA;
- (c) Nepaisant [LTMAR 147.A.140\(b\)](#) reikalavimų, neesminiai pakeitimai gali būti patvirtinti MTO žinyne numatyta tvarka (toliau - netiesioginis patvirtinimas);
- (d) Kai MTO turi patvirtinimą pagal EASA 147 dalį, tos EASA 147 MTO žinyno dalys, kurioms yra taikomi LTMAR 147 reikalavimai ir atitinka juos, gali būti pripažintos LKAA kaip lygiavertės LTMAR 147 MTO žinyno dalys. Šiuo atveju leistina, kad tik kariniai specifiniai aspektai būtų aprašyti LTMAR 147 MTO žinyne. Kiti lygiavertiniai LTMAR 147 reikalavimai turi būti aiškiai identifikuoti ir pateikti kaip nuorodos į EASA 147 MTO žinyną.

147.A.145 MTO teisės

- (a) MTO pagal MTO žinyną gali vykdyti šią veiklą:
1. dėstyti pagrindinį mokymo kursą pagal visas LTMAR 66 mokymo programas arba atskiras mokymo programos dalis;
 2. dėstyti orlaivio tipo mokymo kursą ir praktinį mokymą pagal LTMAR 66;
 3. egzaminuoti LKAA vardu, įskaitant ir tuos klausytojus, kurie pagrindinį mokymo kursą arba karinio orlaivio tipo kvalifikacijos kursą išlausė kitoje techninės priežiūros mokymo organizacijoje (egzaminavimo procedūros apibrėžtos LTMAR 66.B.200);
 4. išduoti kurso baigimo pažymėjimą, kaip nurodyta III priedėlyje, klausytojui sėkmingai baigus pagrindinius mokymo kursus arba karinio orlaivio tipo mokymo kursus ir išlaikius egzaminus orlaivio tipo kvalifikacijai įgyti pagal [LTMAR 147.A.145\(a\)](#) 1, 2, 3 reikalavimus.
- (b) Mokymas ir teorinių žinių bei praktinio mokymo egzaminai (vertinimas) gali vykti tik patalpose, nurodytose patvirtinimo pažymėjime, ir / ar kitose patalpose, nurodytose MTO žinyne.
- (c) Nukrypstant nuo b punkto, MTO gali vykdyti mokymą ir teorinių žinių bei praktinio rengimo egzaminavimą (vertinimą) kitose nei MTO žinyne numatytose patalpose, tačiau tik tuo atveju, kuomet pilna apimtimi užtikrinama MTO žinyne nurodyta kontrolė. Šių patalpų MTO žinyne nurodyti nereikia.
- (d)
1. MTO pagrindinio mokymo kurso teorinę dalį, karinio orlaivio tipo mokymo kursą ir su jais susijusį egzaminavimą gali vykdyti kitoje organizacijoje, kuri nėra MTO, tik tuo atveju, jei pastaroji tikrinama pagal patvirtintos MTO kokybės kontrolės sistemą.
 2. Pagrindinio mokymo kurso teorinę dalį ir jos egzaminą galima perduoti kitai techninės priežiūros mokymo organizacijai remiantis tarpusavio sutartimi, tačiau šiuo atveju dėstomų dalykų apimtis ribojama 1, 2, 3, 4, 5, 6, 8, 9 ir 10 moduliais pagal LTMAR 66 I priedėlį.
 3. Karinio orlaivio tipo kvalifikacijos mokymo kursą ir jos egzaminą galima perduoti kitai techninės priežiūros mokymo organizacijai remiantis tarpusavio sutartimi, tačiau šiuo atveju dėstomų dalykų apimtis ribojama orlaivio įėgaine,

avionikos, ginkluotės, gelbėjimosi ir kitomis karinėmis specifinėmis sistemomis.

- (e) MTO gali būti patvirtinta egzaminuoti tik tuo atveju, kuomet ji yra patvirtinta ir mokyti.
- (f) NETAIKOMA

147.A.150 MTO pakeitimai

- (a) MTO turi pranešti LKAA apie bet kokius siūlomus organizacijos pakeitimus, susijusius su patvirtinimo pakeitimu. LKAA reikia pranešti iš anksto, kad ji galėtų nustatyti, ar organizacijos pakeitimai atitinka LTMAR 147 reikalavimus, ir padaryti, jei būtina, MTO patvirtinimo pažymėjimo pakeitimus.
- (b) LKAA gali nustatyti reikalavimus, kurių MTO privalės laikytis pakeitimų įgyvendinimo metu, nebent LKAA nuspręstų rekomenduoti LK vadui arba jo įgaliotam asmeniui sustabdyti patvirtinimo galiojimą.
- (c) Jeigu LKAA apie tokius pakeitimus nebus pranešta, ji gali rekomenduoti LK vadui arba jo įgaliotam asmeniui sustabdyti ar atšaukti MTO patvirtinimą atgaline data, kai šie pakeitimai buvo padaryti faktiškai.

147.A.155 Patvirtinimo pažymėjimo galiojimas

- (a) Išduoto patvirtinimo galiojimo trukmė neribojama. Jis galioja, jeigu:
 1. MTO laikosi LTMAR 147 reikalavimų, susijusių su pažeidimų nagrinėjimu, kaip tai apibrėžta [LTMAR 147.B.130](#);
 2. LKAA suteikiama galimybė patikrinti, ar MTO laikosi LTMAR 147 reikalavimų;
 3. patvirtinimo nebuvo atsisakyta ir jis nebuvo atšauktas.
- (b) Atsisakius patvirtinimo arba jį atšaukus, patvirtinimo pažymėjimas gražinamas LKAA.

147.A.160 Pažeidimai

- (a) Pirmo lygio pažeidimas yra viena ar kelios iš šių aplinkybių:
 1. nustatytas akivaizdus egzaminavimo tvarkos nesilaikymas, dėl kurio anuliuojami egzaminų rezultatai;
 2. MTO atsisako įsileisti LKAA atstovus į MTO patalpas įprastu darbo laiku po dviejų LKAA raštiškų reikalavimų;
 3. nėra atsakingo vadovo;
 4. nustatytas esminis mokymo proceso reikalavimų nesilaikymas.
- (b) Antro lygio pažeidimas yra bet koks mokymo proceso nesilaikymas, išskyrus pirmo lygio pažeidimus.
- (c) Gavusi pranešimą apie nustatytą pažeidimą pagal [LTMAR 147.B.130](#), MTO, kaip patvirtinimo turėtoja, turi sudaryti pažeidimų ištaisomųjų veiksmų planą ir jį įvykdyti per su LKAA suderintą laikotarpį.

C POSKYRIS. PATVIRTINTAS PAGRINDINIO MOKYMO KURSAS**147.A.200 Patvirtintas pagrindinio mokymo kursas**

- (a) Patvirtintas pagrindinio mokymo kursas turi būti sudarytas iš teorinės dalies mokymo, teorinių žinių egzamino, praktinio rengimo ir praktinio rengimo vertinimo.
- (b) Teorinės dalies mokymas turi apimti visus MAML kategorijos ar pakategorės teminius dalykus, kaip nurodyta LTMAR 66.
- (c) Teorinių žinių egzaminas turi apimti mokomosios medžiagos turinį, nurodytą b papunktyje.
- (d) Praktinis rengimas turi apimti įprastų įrankių / prietaisų praktinį naudojimą, tipinių orlaivio mazgų išardymą ir surinkimą, bei dalyvavimą būdingose techninės priežiūros darbuose pagal atitinkamą mokymo modulį, kaip nurodyta LTMAR 66.
- (e) Praktinio rengimo vertinimas turi apimti praktinį rengimą ir įvertinti, ar klausytojas sugeba kvalifikuotai naudoti įrankius bei prietaisus ir atlikti savo darbą, kaip nurodyta techninės priežiūros žinyuose.
- (f) Praktinio rengimo trukmė pagrindinio mokymo kurso metu ir minimalus valandų skaičius turi būti kaip nurodyta I priedėlyje.
- (g) Siekiant pakeisti MAML kategoriją ar pakategorę, mokymo kurso trukmė turi būti nustatoma atsižvelgiant į pagrindinio mokymo kurso metu išdėstytą mokomąją medžiagą ir praktinio rengimo poreikius.

147.A.205 Pagrindinio mokymo kurso teorinio mokymo egzaminas

Teorinės dalies mokymo egzaminas turi:

- (a) būti vykdomas pagal LTMAR 66 reikalavimus;
- (b) būti laikomas nesinaudojant mokomąją medžiagą;
- (c) tinkamai atspindėti atitinkamo modulio LTMAR 66 išdėstytus dalykus.

147.A.210 Pagrindinio mokymo kurso praktinio rengimo vertinimas

- (a) Praktinius klausytojo gebėjimus turi vertinti techninės priežiūros mokymo metu paskirti praktikos vertintojai. Gebėjimai įvertinami vertinimo metu užbaigus kiekvieną mokomosios veiklos etapą dirbtuvėse ar su techninės priežiūros įranga.
- (b) Klausytojo gebėjimų vertinimas turi atitikti [LTMAR 147.A.200\(e\)](#) reikalavimus.

D POSKYRIS. ORLAIVIO TIPO MOKYMO KURSAS / MOKOMOSIOS UŽDUOTYS

147.A.300 Orlaivio tipo mokymo kursas / mokomosios užduotys

MTO, norinti dėstyti orlaivio tipo mokymo kursą ar mokomasias užduotis pagal LTMAR 66, turi atitikti LTMAR 66.A.45 nurodytus reikalavimus.

147.A.305 Orlaivio tipo mokymo kurso ar mokomųjų užduočių egzaminai

MTO, pagal [LTMAR 147.A.300](#) patvirtinta organizuoti orlaivio tipo mokymo kursus, gali atlikti LTMAR 66 numatytus orlaivio tipo arba mokomųjų užduočių, pagal išdėstytą kursą, egzaminavimą, laikantis LTMAR 66.A.45 reikalavimų.

B SKYRIUS. LKAA DARBO TVARKA

A POSKYRIS. BENDROJI DALIS

147.B.05 Taikymo sritis

Šiame skyriuje išdėstyti administraciniai reikalavimai, kurių turi laikytis LKAA, išduodant MTO patvirtinimo pažymėjimą, pratęsdama jo galiojimą, keisdama MTO įgaliojimus, stabdydama arba atšaukdama pažymėjimo galiojimą pagal LTMAR 147 reikalavimus.

147.B.10 LKAA

(a) Bendroji dalis

LK vadas įgalioja LKAA vykdyti MTO priežiūros funkcijas.

MTO patvirtinimo pažymėjimus išduoda, pratęsia, keičia, sustabdo arba panaikina jų galiojimą LK vadas arba jo įgaliotas asmuo LKAA direktoriaus teikimu.

LKAA turi nustatyti dokumentais pagrįstą darbo tvarką ir organizacijos struktūrą.

(b) Ištekliai

LKAA personalo turi būti tiek, kad ji galėtų įvykdyti šiame skyriuje nurodytus reikalavimus.

(c) Kvalifikacija ir mokymas

Visas su LTMAR 147 nurodytais patvirtinimais susijęs personalas turi:

1. turėti tinkamą kvalifikaciją, būtinų žinių ir patirties (būti baigęs mokymus) tam, kad galėtų tinkamai ir pilna apimtimi atlikti jiems pavestas užduotis;
2. išklauseęs pradinio ir tęstinio EMAR 147 ir kur būtina EMAR 66 mokymo kursą, įskaitant jų paskirtį ir standartus.

(d) Procedūros

LKAA nustato procedūras, kuriomis išsamiai nurodo, kaip turi būti užtikrinamas LTMAR 147 reikalavimų laikymasis.

Procedūros turi būti papildomai tikrinamos ir iš dalies keičiamos, kad būtų užtikrinama nepertraukiamoji atitiktis.

147.B.15 NETAIKOMA

147.B.20 UŽRAŠŲ TVARKYMAS

(a) LKAA nustato užrašų tvarkymo sistemą, kuri užtikrintų galimybę tinkamai atsekti kiekvieno patvirtinimo išdavimo, atnaujinimo, pratęsimo, pakeitimo, jo galiojimo sustabdymo ar atšaukimo procesą.

(b) Užrašus apie patvirtintas MTO turėtų sudaryti bent:

1. MTO paraiška dėl patvirtinimo, įskaitant visus galiojimo pratęsimus;
2. patikrinimo programos kopija su terminų, kada patikrinimas turi būti atliekamas ir kada buvo atliktas, sąrašu;
3. MTO patvirtinimo pažymėjimo kopija, įskaitant visus jo pakeitimus;
4. visi priežiūros įrašai, įskaitant visus patikrinimo įrašus;

5. svarbios korespondencijos kopijos įskaitant LTMAR 4 formą;
 6. išsami informacija apie visas išlygas ir įgyvendinimo veiksmus;
 7. visos kitų kompetentingų institucijų ataskaitos apie MTO priežiūrą;
 8. MTO žinynas ir jo pakeitimai.
- (c) Aukščiau minėti užrašai laikomi ne trumpiau kaip ketverius metus nuo MTO pripažinimo sustabdymo arba jo atšaukimo.
- (d) LKAA gali pasirinkti naudoti popierinių dokumentų arba elektroninę užrašų tvarkymo sistemą ar kokį nors pastarųjų derinį, jeigu yra nustatytos ir naudojamos atitinkamos užrašų tvarkymo priežiūros ir kontrolės priemonės.

147.B.25 IŠLYGOS

- (a) LKAA gali atleisti valstybinę mokymo įstaigą nuo:
1. NETAIKOMA;
 2. NETAIKOMA;
 3. nepriklausomo audito, kaip kokybės sistemos dalies, tačiau valstybinėje mokymo įstaigoje turi būti nepriklausomas kontrolierius, reguliariai tikrinantis ją LTMAR 147 nurodytu dažnumu.
- (b) Visos suteiktos išlygos yra registruojamos ir saugomos LKAA.
- (c)

B POSKYRIS. PATVIRTINIMO SUTEIKIMAS

Šiame poskyryje išdėstyti patvirtinimo išdavimo techninės priežiūros mokymo organizacijai reikalavimai.

147.B.110 PATVIRTINIMO SUTEIKIMO IR PATVIRTINIMO KEITIMO TVARKA

(a) Gavusi MTO paraišką dėl patvirtinimo, LKAA:

1. peržiūri MTO žinyną;
2. patikrina, ar organizacija atitinka LTMAR 147 reikalavimus.

(b) Patikrinimo metu nustatyti pažeidimai registruojami ir raštišku pranešimu pateikiami paraišką pateikusiai organizacijai.

(c) Patvirtinimas išduodamas tik tuo atveju, jeigu yra pašalinti visi patikrinimo metu nustatyti pažeidimai laikantis [LTMAR 147.B.130](#) reikalavimų.

(d) Patvirtinimo pažymėjime turi būti nurodytas LKAA suteiktas registracijos numeris.

147.B.120 PRATĖSIMO TVARKA

(a) Kiekvienoje MTO ne rečiau kaip 24 mėn. turi būti atliktas išsamus atitikties LTMAR 147 reikalavimams patikrinimas. Patikrinimas turi apimti bent vieną MTO rengiamą mokymo kursą ir vieną MTO rengiamą egzaminą.

(b) Visi pažeidimai turi būti pašalinti laikantis [LTMAR 147.B.130](#) reikalavimų.

147.B.125 MTO PATVIRTINIMO PAŽYMĖJIMAS

MTO patvirtinimo pažymėjimas turi atitikti II priedėlyje nurodytą formą.

147.B.130 PAŽEIDIMAI

(a) Jeigu per tris darbo dienas nuo raštiško pranešimo apie I lygio pažeidimo gavimo jis nepašalinamas, LKAA turi visiškai arba iš dalies atšaukti, sustabdyti arba apriboti MTO patvirtinimą.

(b) Jeigu per LKAA nustatytą laikotarpį nebuvo pašalintas II lygio pažeidimas, LKAA turi visiškai arba iš dalies atšaukti, sustabdyti arba apriboti MTO patvirtinimą.

C POSKYRIS. MTO PATVIRTINIMO ATŠAUKIMAS, SUSTABDYMAS ARBA APRIBOJIMAS

147.B.200 MTO patvirtinimo atšaukimas, sustabdymas arba apribojimas

LKAA turi:

- (a) sustabdyti patvirtinimo galiojimą, jeigu dėl pagrįstų priežasčių išskyla pavojus saugai;
- (b) sustabdyti, atšaukti ar apriboti patvirtinimą laikantis [LTMAR 147.B.130](#) reikalavimų.

I priedėlis. Pagrindinio mokymo kurso ir minimalaus praktinio mokymo trukmė

1. Teorinio rengimo ir minimalaus praktinio mokymo trukmė reikalinga baigti pagrindinį mokymą turi būti:

Pagrindinis mokymas	Trukmė (teorinis mokymas) ¹	Trukmė (praktinis mokymas) ²	Minimali praktinio mokymo trukmė siekiant sumažinti patirties reikalavimus ³
A1	-	-	520
A2	-	-	420
A3	-	-	520
A4	-	-	520
B1.1	-	-	960
B1.2	-	-	800
B1.3	-	-	960
B1.4	-	-	960
B2	-	-	960
BMil	-	-	nustato LKAA
BR	-	-	nustato LKAA

¹ Turi nustatyti LKAA (jei reikalinga).

² Turi nustatyti LKAA (jei reikalinga).

³ Minimali praktinio mokymo trukmė leidžianti klausytojui prašyti sumažinti patirties reikalavimus pagal LTMAR 66.A.30(a)1(iii) ir LTMAR 66.A.30(a)2(iii).

II priedėlis. LTMAR 11 FORMA. MTO patvirtinimo pažymėjimas

LIETUVOS KARIUOMENĖS VADAS
CHIEF OF DEFENCE OF THE REPUBLIC OF LITHUANIA

**TECHNINĖS PRIEŽIŪROS MOKYMO IR EGZAMINAVIMO ORGANIZACIJOS
PATVIRTINIMO PAŽYMĖJIMAS**
MAINTENANCE TRAINING AND EXAMINATION ORGANISATION
APPROVAL CERTIFICATE

LTMAR.147.MTO.XX⁴

Pagal galiojančius LTMAR reikalavimus ir atsižvelgiant į toliau nustatytas sąlygas šiuo pažymėjimu patvirtinama, kad *(Pursuant to national regulation and subject to the conditions specified below, hereby certifies):*

.....
.....
(Organizacijos pavadinimas ir adresas *(Name and organisation address)*)

kaip techninės priežiūros mokymo organizacija pagal LTMAR 147 A skyriaus reikalavimus, yra patvirtinta vykdyti patvirtinimo specifikacijoje apibrėžtą techninės priežiūros mokymą ir egzaminavimą bei išduoti klausytojams nustatytos formos mokymo baigimo pažymėjimus pagal pirmiau pateiktas nuorodas. *(As a Maintenance Training Organisation in compliance with section A of LTMAR 147 approved to provide training and examinations listed in the attached approval schedule and issue related certificates of recognition to students using the above reference).*

SĄLYGOS (CONDITIONS):

1. Šio patvirtinimo taikymo sritis apribota taikymo sritimi, kaip nurodyta patvirtintos techninės priežiūros mokymo organizacijos žinyno darbo apimties LTMAR 147 A skyriuje. *(This approval is limited to that specified in the scope of work of the approved maintenance training organisation exposition as referred to in the section A of LTMAR 147).*
2. Šis patvirtinimas reikalauja laikytis patvirtintos techninės priežiūros mokymo organizacijos žinyne nustatytos tvarkos. *(This approval requires compliance with the procedure specified in the approved maintenance training organisation exposition).*
3. Šis patvirtinimas galioja tol, kol patvirtinta techninės priežiūros mokymo organizacija atitinka LTMAR 147 *(This approval is valid whilst the approved maintenance training organisation remains in compliance with LTMAR 147).*
4. Šis patvirtinimas galioja neribotą laiką, jeigu laikomasi aukščiau išvardytų sąlygų nebent patvirtinimo buvo atsakyta, jis buvo pakeistas, jo galiojimas buvo sustabdytas ar jis buvo atšauktas *(Subject to compliance with forgoing conditions, this approval shall remain valid for an unlimited duration unless the approval has been previously surrendered, superseded, suspended or revoked).*

Pirmojo išdavimo data:
(Date of original issue)

Šio pakeitimo data:
(Date of this revision)

Pakeitimo Nr.:
(Revision No)

Pasirašė:
(Signed) *(Lietuvos kariuomenės vadas (Chief of Defence of the Republic of Lithuania))*

LTMAR 11 forma, leidinys 1.0

⁴ Dokumento registracijos LKAA numeris. LTMAR (Lietuvos kariuomenės orlaivių tinkamumo skraidyti reikalavimai). 147.MTO (Patvirtinta pagal LTMAR 147 MTO). XX (eilės numeris).

TECHNINĖS PRIEŽIŪROS MOKYMO IR EGZAMINAVIMO ORGANIZACIJOS PATVIRTINIMO SPECIFIKACIJA

MAINTENANCE TRAINING AND EXAMINATION ORGANISATION APPROVAL SCHEDULE

Organizacijos pavadinimas (*Organisation name*):

Patvirtinimo pažymėjimo Nr.: (*Approval Certificate Reference*): LTMAR.147.MTO.XX

KLASĖ (CLASS)	MAML KATEGORIJA (MAML CATEGORY)	APRIBOJIMAS (LIMITATION)	
PAGRINDINĖ ² (Basic)	B1 ²	TB 1.1 ²	Lėktuvai su turbininiais varikliais ²
		TB 1.2 ²	Lėktuvai su stūmuokliniais varikliais ²
		TB 1.3 ²	Sraigtašparniai su turbininiais varikliais ²
		TB 1.4 ²	Sraigtašparniai su stūmuokliniais varikliais ²
	B2 ²	TB 2 ²	Avionika ²
	A ²	TA 1 ²	Lėktuvai su turbininiais varikliais ²
		TA 2 ²	Lėktuvai su stūmuokliniais varikliais ²
		TA 3 ²	Sraigtašparniai su turbininiais varikliais ²
		TA 4 ²	Sraigtašparniai su stūmuokliniais varikliais ²
	BMil ²	TB Mil ²	50-55 moduliai ^{1,2}
BR ²	TB R ²	Specializuotas bepiločių orlaivių mokymas ²	
TIPAS/ UŽDUOTIS ² (TYPE/TASK)	C ²	T4 ²	[įrašyti orlaivio tipą] ³
	B1 ²	T1 ²	[įrašyti orlaivio tipą] ³
	B2 ²	T2 ²	[įrašyti orlaivio tipą] ³
	A ²	T3 ²	[įrašyti orlaivio tipą] ³
	BMil ²	T Mil ²	[įrašyti orlaivio tipo modulius 50-55] ³
	BR ²	T BR ²	[įrašyti NBVO tipą] ³

Ši patvirtinimo specifikacija apribota mokymo ir egzaminavimo sritimis, nustatytomis patvirtintos techninės priežiūros mokymo organizacijos žinyno darbo apimties ribose, kaip nurodyta LTMAR 147 A skyriuje (*This approval schedule limited to the training and examination specified in the scope of work of the approved maintenance training organisation exposition as referred to in the section A of LTMAR 147*).

MTO žinyno nuoroda:
(*MTOE Reference*:)

Pirmojo išdavimo data:
(*Date of original issue*:)

Šio pakeitimo data:
(*Revision Date*)

Pakeitimo Nr.:
(*Revision No*)

Pasirašė:
(*Signed*) (Lietuvos kariuomenės vadas (Chief of Defence of the Republic of Lithuania))

PASTABA:

- ¹ - Kariniai specifiniai moduliai įtakojantys MTO patvirtinimą, turi būti išvardinti.
- ² - Išbraukti jei techninės priežiūros mokymo organizacija nėra patvirtinta.
- ³ - Įrašyti atitinkamą kvalifikaciją ir apribojimą.

III priedėlis. Mokymo baigimo pažymėjimų pavyzdžiai

1. Pagrindinis mokymas / egzaminavimas

Toliau nurodytas pagrindinio mokymo pagal LTMAR 147 baigimo pažymėjimo pavyzdys turi būti naudojamas patvirtinant, kad baigtas pagrindinis mokymas, išlaikytas pagrindinis egzaminas arba tiek viena, tiek kita.

Mokymo baigimo pažymėjime turi būti aiškiai nurodytas kiekvienas atskiras modulio egzaminas, jo išlaikymo data ir atitinkama LTMAR 66 I priedėlio versija.

PAŽYMĖJIMAS

LTMAR 147 PATVIRTINTAS PAGRINDINIO MOKYMO KURSAS ARBA EGZAMINAVIMAS

Šis pažymėjimas išduotas:

[Vardenis Pavardenis]

[gimimo data ir vieta]

Išdavė:

(MTO pavadinimas ir adresas)

LTMAR.147.MTO.XX

(LTMAR 147 MTO patvirtinimo pažymėjimo Nr.)

kaip techninės priežiūros mokymo organizacija yra patvirtinta pagal LTMAR 147 rengti mokymus ir egzaminus, išvardytus patvirtinimo specifikacijoje.

Šiuo pažymėjimu patvirtinama, kad aukščiau nurodytas asmuo sėkmingai baigė toliau nurodytą pagrindinio mokymo kursą (*) ir / arba išlaikė pagrindinį egzaminą (*) pagal LTMAR 147 reikalavimus:

[PAGRINDINIO MOKYMO KURSAS (*)] IR / ARBA [EGZAMINAS (*)]

[LTMAR 66 MODULIŲ SĄRAŠAS / EGZAMINO IŠLAIKYMO DATA]

Pažymėjimo Nr.

Data:

Parašas:

(Organizacijos vardu (MTO pavadinimas))

(*) – išbraukti nereikalingą

2. Karinio orlaivio tipo mokymas

Toliau nurodytas orlaivio tipo mokymo pagal LTMAR 147 baigimo pažymėjimo pavyzdys turi būti naudojamas patvirtinant, kad baigti orlaivio tipo kvalifikacijos suteikimo mokymo kurso teoriniai elementai, praktiniai elementai arba tiek viena, tiek kita.

Atitinkamos nuorodos turi būti išbrauktos, o kurso tipo langelyje nurodyta, ar tai buvo praktinis, teorinis ar abu mokymo elementai.

Mokymo baigimo pažymėjime aiškiai nurodoma, ar kursas buvo visas, ar dalinis (pvz., sklandmens, jėgainės ar avionikos / elektrotechnikos kursas), ar skirtumų mokymo kursas, atsižvelgiant į pareiškėjo ankstesnę patirtį (pvz., UH-60M kursas skirtas AS365 technikams). Jei kursas buvo ne visas, pažymėjime nurodoma apimtos sritys.

PAŽYMĖJIMAS

LTMAR 147 PATVIRTINTAS KARINIO ORLAIVIO TIPO MOKYMAS

Šis pažymėjimas išduotas:

[Vardenis Pavardenis]

[gimimo data ir vieta]

Išdavė:

(MTO pavadinimas ir adresas)

LTMAR.147.MTO.XX

(LTMAR 147 MTO patvirtinimo pažymėjimo Nr.)

kaip techninės priežiūros mokymo organizacija yra patvirtinta pagal LTMAR 147 rengti mokymus ir egzaminus, išvardytus patvirtinimo specifikacijoje.

Šiuo pažymėjimu patvirtinama, kad aukščiau nurodytas asmuo sėkmingai baigė toliau nurodytus patvirtintus orlaivio tipo mokymo kurso teorinius elementus (*) ir / arba praktinius elementus (*) ir išlaikė atitinkamus egzaminus pagal LTMAR 147 reikalavimus:

[KARINIO ORLAIVIO TIPO MOKYMO KURSAS]

[PRADŽIOS IR PABAIGOS DATOS]

[NURODYTI TEORINIUS IR / ARBA PRAKTINIUS ELEMENTUS]

Pažymėjimo Nr.

Data:

Parašas:

(Organizacijos vardu (MTO pavadinimas))

(*) – išbraukti nereikalingą

LTMAR 147 pakeitimų registracija

Šioje lentelėje pateikiami nukrypimai nuo EMAR 147 galiojančios redakcijos, atlikti pagal nacionalinius reikalavimus, ir ištaisytos EMAR 147 klaidos.

Punkto Nr., pavadinimas	Papunkčio Nr.	EMAR Nr., red. Nr., tekstas	LTMAR pavadinimas, leidimo numeris, neatitikimai EMAR	Pastabos
		EMAR 147 Ed 1.1	LTMAR 147, leid. 1.0	
147.A.100	(d)	If, however, the MTO is unable to provide such facilities, arrangements may be made with another organisation to provide such workshops and/or maintenance facilities, in which case a written agreement shall be made with such organisation specifying the conditions of access and use thereof. The NMAA shall require access to any such contracted organisation and the written agreement shall specify this access.	Panaikinti sakiniai	Panaikinta teisininkų komentaru
147.A.150	(b)	The NMAA may prescribe the conditions under which the MTO may operate during such changes unless the NMAA determines that the MTO approval must be suspended.	LKAA gali nustatyti reikalavimus, kurių MTO privalės laikytis pakeitimų įgyvendinimo metu, nebent LKAA nuspręstų rekomenduoti LK vadui arba jo įgaliotam asmeniui sustabdyti patvirtinimo galiojimą	Papildyta teisininkų komentaru
147.A.150	(c)	Failure to inform the NMAA of such changes may result in suspension or revocation of the MTO approval certificate backdated to the actual date of the changes.	Jeigu LKAA apie tokius pakeitimus nebus pranešta, ji gali rekomenduoti LK vadui arba jo įgaliotam asmeniui sustabdyti ar atšaukti MTO patvirtinimą atgaline data, kai šie pakeitimai buvo padaryti faktiškai	Papildyta teisininkų komentaru

I priedėlis	1	A (Module 50-55 Extencion)	BMil	Papildyta BMil kategorijomis, kurios apima modulius 50-55
I priedėlis	1	B1 (Module 50-55 Extencion)	BMil	Papildyta BMil kategorijomis, kurios apima modulius 50-55
I priedėlis	1	B2 (Module 50-55 Extencion)	BMil	Papildyta BMil kategorijomis, kurios apima modulius 50-55
I priedėlis	1	Nėra	BMil	Papildyta BMil
I priedėlis	1	Nėra	BR	Papildyta BR kategorija, apimančia bepiločius orlaivius
II priedėlis	1	Nėra	11 forma ir MTO patvirtinimo techninė specifikacija	Įtraukta 11 forma, kurios nėra numatyta LTMAR. Sekančioje LTMAR revizijoje bus perkelta į LTMAR dokumentų formos skyrių